Sygn. akt I ACa 258/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 maja 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Struzik
Sędziowie:	SSA Sławomir Jamróg (spr.) SSO del. Barbara Baran
Protokolant:	sekr.sądowy Marta Matys

po rozpoznaniu w dniu 8 maja 2015 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa J. B. (1), K. B., W. B., J. B. (2), A. B., Z. B., T. B., M. M. (1) i M. P.

przeciwko Skarbowi Państwa - Wojewodzie (...)

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 10 grudnia 2014 r. sygn. akt I C 1792/12

1. ***oddala apelację;***

2. ***zasądza od strony pozwanej Skarbu Państwa – Wojewody (...) na rzecz każdego z powodów kwoty po 600 zł (sześćset złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.***

Sygn. akt I ACa 258/15

UZASADNIENIE

Powodowie J. B. (1), K. B., W. B., J. B. (2), A. B., Z. B., T. B., M. M. (1) i M. P. wnieśli o zasądzenie od strony pozwanej Skarbu Państwa – Wojewody (...) kwot po 26.413 zł z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenie na ich rzecz solidarnie kosztów postępowania w łącznej kwocie 20.895 zł. Na uzasadnienie swojego stanowiska podnieśli , że są spadkobiercami ustawowymi S. B. (1) i J. B. (1) po 1/9 części. Małżonkowie S. B. (1) i J. B. (1) byli właścicielami nieruchomości oznaczonej jako działki ewidencyjne nr (...) o pow. 0,0450 ha i nr 29 o pow. 2,5080 ha położonych w B. pow. O.. Na podstawie decyzji Naczelnika Miasta i Gminy w O. z dnia 18 kwietnia 1978 r. doszło do przymusowego wykupu nieruchomości na własność Skarbu Państwa ww. nieruchomości, wchodzących w skład gospodarstwa rolnego należącego do S. i J. B. (1). Ostateczną decyzją z dnia 16 lutego 2012 roku Wojewoda (...)

stwierdził, iż ww. decyzja została wydana z naruszeniem prawa – art. 156 § 1 i 2 k.p.a. Szkoda powodów wywołana tą decyzja odpowiada aktualnej wartości nieruchomości, albowiem gdyby nie wydanie decyzji o przymusowym wykupie tej nieruchomości. Powodowie wystąpili do Skarbu Państwa – Wojewody (...) z propozycją polubownego zakończenia sprawy, jednakże strona pozwana odmówiła wypłaty odszkodowania.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powodów na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego oraz zasądzenie od powodów na jej rzecz pozostałych kosztów postępowania. Strona pozwana zakwestionowała podstawy odpowiedzialności deliktowej , w tym szkodę i związek przyczynowo –skutkowy pomiędzy wydaniem decyzji a ewentualna szkoda powodów. Zakwestionowano także legitymację czynna powodów.

Wyrokiem z dnia 10 grudnia 2014r. sygn. akt I C 1792/12 Sąd Okręgowy w Krakowie zasądził od strony pozwanej Skarbu Państwa – Wojewody (...) na rzecz każdego z powodów – J. B. (1), K. B., W. B., J. B. (2), A. B., Z. B., T. B., M. M. (1), M. P. kwoty po 19.888,89 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 22 października 2012 r. do dnia zapłaty (pkt I), oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt II), zasądził od strony pozwanej Skarbu Państwa – Wojewody (...) na rzecz powodów solidarnie kwotę 16.105,07 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (pkt III) oraz zasądził solidarnie od powodów na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 1.800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt IV).

Sąd Okręgowy ustalił, że:

Małżonkowie S. B. (1) i J. B. (1) byli właścicielami nieruchomości oznaczonej jako działki ewidencyjne nr (...) o pow. 0,0450 ha i nr 29 o pow. 2,5080 ha położonych w B. pow. O.. Na podstawie decyzji Naczelnika Miasta i Gminy w O. z dnia 18 kwietnia 1978 r. orzeczono o przymusowym wykupie na własność Skarbu Państwa ww. nieruchomości, wchodzących w skład gospodarstwa rolnego należącego do S. i J. B. (1). W decyzji tej cena nabycia ww. nieruchomości została określona na kwotę 42.726,30 zł. Wskazano ponadto, iż jej uiszczenie na rzecz S. i J. B. (3) nastąpi w terminie 30 dni od dnia, w którym decyzja ta stanie się ostateczna. Ostateczną decyzją z dnia 16 lutego 2012 roku Wojewoda (...) stwierdził, iż ww. decyzja została wydana z rażącym naruszeniem prawa – art. 156 § 1 i 2 k.p.a. W uzasadnieniu decyzji z dnia 16 lutego 2012 roku Wojewoda (...) stwierdził, iż przy wydawaniu ww. decyzji Naczelnika Miasta i Gminy w O. doszło do rażących naruszeń przepisów proceduralnych, tj. rażących naruszeń § 1 ust. 1, §2 ust. 2, ust. 5 oraz § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 26 marca 1968 r. w sprawie zaliczania gospodarstw rolnych do kategorii wskazujących niski poziom produkcji wskutek zaniedbania i w sprawie ustalania wysokości nakładów niezbędnych do przywrócenia żyzności gruntów (Dz. U. z 1968 r., Nr 11, poz. 58) oraz przepisu § 4 oraz § 10 rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 26 marca 1968 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania licytacji nieruchomości wchodzących w skład gospodarstw rolnych (Dz. U. z 1968 r., Nr 11, poz. 57). Wskazane wyżej naruszenia miały istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia bowiem postępowanie administracyjne nie zostało przeprowadzone w sposób prawidłowy, materiał dowodowy nie został zebrany w sposób wyczerpujący i zgodny z przepisami obowiązującego prawa co – w konsekwencji – doprowadziło do wydania przez Naczelnika Miasta i Gminy w O. decyzji z dnia 18 kwietnia 1978 r. o przymusowym wykupie na własność Państwa nieruchomości – dz. nr 19, 29 o pow. 2,5530 ha wchodzących w skład gospodarstwa rolnego należącego do S. i J. małż. B. z rażącym naruszeniem prawa, tj. art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 stycznia 1968 r. o przymusowym wykupie nieruchomości wchodzących w skład gospodarstw rolnych oraz § 10 rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 26 marca 1968 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzenia licytacji nieruchomości wchodzących w skład gospodarstw rolnych. Pismem z dnia 2 sierpnia 2012 roku powodowie wezwali stronę pozwaną do dobrowolnej zapłaty odszkodowania – w oparciu o art. 160 k.p.a. – kwot po 26.445 zł na rzecz każdego z nich. Pismem z dnia 5 września 2012 roku strona pozwana odmówiła wypłaty odszkodowania na rzecz powodów. Postanowieniem z dnia 16 lutego 1999 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt I Ns 41/99 Sąd Rejonowy w Olkuszu I Wydział Cywilny stwierdził, iż spadek po J. B. (1), córce S. i M., zmarłej 6 października 1995 roku w O. nabyli na podstawie ustawy: mąż S. B. (1) w 9/86 częściach i dzieci K. B., A. B., Z. B., W. B., J. B. (1), J. B. (2), T. B., M. P. i M. M. (1) po 3/36 części każde z nich. Postanowieniem z dnia 10 października 2003 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt I Ns 547/03 Sąd Rejonowy w Olkuszu I Wydział Cywilny stwierdził, iż spadek po S. B. (1), synu A. i M.,

zmarłym 23 lutego 2000 roku w K. nabyły na podstawie ustawy dzieci: J. B. (2), A. B., Z. B., M. P., W. B., M. M. (1), J. B. (1) i T. B. po 1/9 części każde z nich.

Własność nieruchomości należących poprzednio do S. i J. B. (1) została wpisana na rzecz Skarbu Państwa w księdze wieczystej KW nr (...), prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Olkuszu, na podstawie ww. decyzji Naczelnika Miasta i Gminy w O.. Umową sprzedaży z dnia 18 maja 1982 r. nr rep.(...)Skarb Państwa sprzedał wyżej wymienioną nieruchomość na rzecz osób trzecich – M. i S. K.. Na podstawie tej umowy dla działek nr (...), odłączonyc z dotychczasowej księgi wieczystej urządzono nową księgę wieczystą (...), prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Olkuszu i wpisano w niej prawo własności na rzecz osób trzecich, tj. M. i T. S.. Aktualni właściciele nabyli ww. nieruchomości na podstawie umowy działu spadku, zniesienia współwłasności i umowy darowizny z dnia 27 kwietnia 2009 r., nr rep.(...). Przedmiotowe działki ewidencyjne oznaczone numerami (...), o łącznej powierzchni 25 530 $m^{(2)}$, objęte księgą wieczystą (...), położone w B. w gminie O. tworzą obszar w kształcie wydłużonego prostokąta. Działki nie są zabudowane ani ogrodzone. Nieruchomość ma bezpośredni dostęp do drogi publicznej. Działka nr (...) od strony wschodniej graniczy bezpośrednio z drogą gruntową stanowiącą działkę nr (...). Działka nr (...) jest położona w narożniku utworzonym przez drogę gruntową stanowiącą działkę nr (...) oraz drogę wojewódzką nr (...) O. – K.. Działki są oddzielone od siebie działką drogową nr (...). Działka ta stanowi drogę gruntową. Sąsiedztwo nieruchomości od strony wschodniej stanowi zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna zlokalizowana głównie wzdłuż drogi (dz.(...)). W pozostałej części sąsiedztwo stanowią tereny niezabudowane. W części wschodniej przylegającej do drogi gminnej dostępny jest wodociąg, gazociąg oraz energia elektryczna. Przez zachodnią część działki przebiegają dwie napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia. Jeden ze stalowych słupów podtrzymujących przewody znajduje się na terenie działki (...). Przez zachodnią część działki przebiega podziemny gazociąg (...). Urząd Miasta i Gminy w O. nie posiada w swoich zasobach planu zagospodarowania przestrzennego działek nr ewid. (...), położonych w B. obowiązującego na dzień 18 kwietnia 1978 roku. Najstarszym planem obejmującym przedmiotowy teren, będącym w zasobach Wydziału jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego zespołu jednostek osadniczych gminy O., zatwierdzony uchwałą nr(...) (...) O. z dnia 31 stycznia 1979 r., prolongowany uchwałą nr(...) (...) O. z dnia 28 maja 1979 r. (Dz. U. Woj. Kat. nr (...)). Zgodnie z ww. miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego działka nr (...) w części wschodniej znajduje się w terenach zabudowy zagrodowej – wieś B. oznaczonych na rysunku planu (k. 182 opinii biegłego W. E. (1) z dnia 28 kwietnia 2014 r.) symbolem (...). W pozostałej części znajduje się na terenach nieurządzonych z przewagą zieleni niskiej oznaczonych na rysunku planu symbolem (...) z podstawowym przeznaczeniem pod istniejące pola pastwiska i nieużytki, projektowane zakrzewienia i zadrzewienia w części mało przydatnych dla rolnictwa, postulowane uprawy sadownicze, w części wschodniej, stycznej do zabudowy zagrodowej wsi B.. Ponadto znajduje się w strefie (...) strefa parkowa. Przez działkę przebiega linia energetyczna. Działka nr (...) jest położona na terenach nieurządzonych z przewagą zieleni niskiej oznaczonych na rysunku planu symbolem (...) z podstawowym przeznaczeniem pod istniejące pola pastwiska i nieużytki, projektowane zakrzewienia i zadrzewienia w części mało przydatnych dla rolnictwa, postulowane uprawy sadownicze, w części wschodniej, stycznej do zabudowy zagrodowej wsi B.. Ponadto znajduje się w strefie (...) strefa parkowa. Wartość ww. nieruchomości według stanu na dzień 18 kwietnia 1978 roku oraz według cen na dzień 28 kwietnia 2014 roku wynosi 179.000 zł.

Powyższy stan faktyczny został ustalony przez Sąd Okręgowy w oparciu dokumenty urzędowe i dokumenty prywatne oraz opinie biegłego sądowego w zakresie szacowania nieruchomości W. E. (1).

Sąd pierwszej instancji wskazał, że dla ustalenia wysokości odszkodowania należnego poszkodowanemu istotny jest stan majątku w chwili wyrządzenia szkody, natomiast miarodajne pozostają ceny w chwili ustalenia odszkodowania. Decydujący jest więc w tym przypadku stan nieruchomości istniejący w chwili wydania wadliwej decyzji. Stan taki obejmuje zaś nie tylko parametry fizyczne lub geodezyjne danej nieruchomości, lecz także funkcjonalne przeznaczenie społeczno-gospodarcze (por. wyrok z dnia 12 grudnia 2013r., V CSK 81/13). Najstarszy plan zagospodarowania przestrzennego dotyczący działek nr ewid. gr.:(...), położonych w B. pochodzi z 1979r. Plan ten określał, iż działka nr (...) znajduje się w ternie opisanym jako teren zabudowy zagrodowej oraz teren nieurządzony z przewagą zieleni niskiej, natomiast działka nr (...) znajduje się w terenie nieurządzonym z przewagą zieleni niskiej. Przez

działkę nr (...) przebiega linia energetyczna a przedmiotowe działki położone są w strefie parkowej. Uwzględniając bliskość czasową względem uchwalenia planu zagospodarowania przestrzennego w 1979r. oraz brak działań formalno-prawnych związanych z wyłączeniem owych gruntów spod wskazanego przeznaczenia, Sąd Okręgowy przyjął domniemanie faktyczne, że w 1978r. przeznaczenie spornego gruntu było takie jak określone w planie uchwalonym w 1979r. Sąd wskazał też , że w razie braku i studium, i planu miejscowego można wystąpić o wydanie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, a te warunki przeznaczenia nieruchomości, nie muszą się pokrywać z aktualnym sposobem użytkowania nieruchomości. O tym, co według tej decyzji można zbudować na nieruchomości, decyduje bowiem sposób zagospodarowania nieruchomości sąsiednich, a nie aktualny sposób użytkowania nieruchomości. Wartość nieruchomości zależy bardziej od tego, jak mogą one zostać wykorzystane, niż od tego, jak są wykorzystywane. Zdaniem Sądu Okręgowego nie zasługiwały na uznanie także zarzuty strony pozwanej, w których kwestionowała ona brak wyjaśnienia przez biegłego przesłanek doboru nieruchomości podobnych do nieruchomości wycenianej. Biegły dokładnie wskazał, jakie cechy poszczególnych nieruchomości decydowały o uznaniu ich za podobne do nieruchomości wycenianej. Były to mianowicie położenie, przeznaczenie, powierzchnia i kształt nieruchomości a zakres uwzględnienia tych czynników został wyczerpująco zaprezentowany przez biegłego w opisie zastosowanej przez niego matematycznej metody wyceny . Z tych względów Sąd oparł się na opinii biegłego z dnia 28 kwietnia 2014r. Sąd pierwszej instancji uznał brak podstaw do dokonania waloryzacji ceny nabycia nieruchomości. Powodowie zaprzeczyli, aby ich poprzednicy prawni (czy też oni sami) otrzymali cenę przymusowego wykupu spornej nieruchomości. Zgodnie z art. 6 k.c. w takiej sytuacji to stronę pozwaną obciążało, wykazanie, że nastąpiła wypłata ceny wynikającej z decyzji. Nie było podstaw do kształtowania domniemania prawnego (art. 234 k.p.c.) czy też domniemania faktycznego (art. 231 k.p.c.). Wypłata w świetle decyzji miała nastąpić po upływie 30 dni od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna. Zważywszy na ówczesne realia społeczno-gospodarcze nie sposób z tej okoliczności wyprowadzić wniosku, że wypłata istotnie nastąpiła.

Przy takim stanie faktycznym Sąd Okręgowy wskazał, że podstawę prawną roszczenia powodów stanowi przepis art. 160 k.p.a. Zastosowaniu powołanego uregulowania w sprawie niniejszej nie stoi na przeszkodzie fakt jego uchylenia przez art. 2 ustawy z 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz niektórych ustaw (Dz. U. z 2004 r., Nr 162, poz. 1692) z mocą od dnia 1 września 2004 r. Zgodnie bowiem z art. 5 ustawy nowelizującej, wprowadzającej nowe regulacje dotyczące odpowiedzialności za szkody wyrządzone w związku z wykonywaniem władzy publicznej, zmiany nią wprowadzone nie mają zastosowania do zdarzeń i stanów prawnych powstałych przed wejściem w życie ustawy. W tym zakresie stosuje się bowiem przepisy art. 417, 419, 420, 420^1 k.c. oraz art. 153, 160, 161 § 5 k.p.a. w brzmieniu dotychczasowym. Wadliwa decyzja , na którą powołują się powodowie, jako na źródło doznanej szkody, została wydana przed dniem 1 września 2004 roku i zastosowanie powołanego uregulowania nie budzi wątpliwości. Zgodnie z art. 160 § 1 k.p.a. stronie, która poniosła szkodę na skutek wydania decyzji z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 k.p.a. albo stwierdzenia nieważności takiej decyzji, służy roszczenie o odszkodowanie za poniesioną rzeczywistą szkodę, chyba że ponosi ona winę za powstanie okoliczności wymienionych w tym przepisie. Z mocy § 2 art. 160 k.p.a. do odszkodowania stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego, z wyłączeniem art. 418 tego kodeksu. Zgodnie z § 3 tegoż artykułu odszkodowanie przysługuje od organu, który wydał decyzję z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 k.p.a., chyba że winę za powstanie okoliczności wymienionych w tym przepisie ponosi inna strona postępowania dotyczącego tej decyzji; w tym ostatnim przypadku roszczenie o odszkodowanie służy w stosunku do strony winnej powstania tych okoliczności. Po myśli § 6 tego artykułu, roszczenie o odszkodowanie przedawnia się z upływem trzech lat od dnia, w którym stała się ostateczna decyzja stwierdzająca nieważność decyzji wydanej z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 albo decyzja, w której organ stwierdził, w myśl art. 158 § 2, że zaskarżona decyzja została wydana z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 k.p.a.

Legitymacja bierna strony pozwanej nie była kwestionowana. Jak zostało to już wyżej wskazane powodowie zaistnienie szkody wywodzili z wydania decyzji Naczelnika Miasta i Gminy w O. z dnia 18 kwietnia 1978 r. W owym czasie naczelnik gminy, który był terenowym organem administracji państwowej i działał jako reprezentant Skarbu Państwa. Wierzytelności rad narodowych i terenowych organów administracji stopnia podstawowego (tu: naczelnika miasta i gminy), w tym roszczeń odszkodowawczych będących wynikiem decyzji administracyjnej uznanej następnie za nieważną lub wydanej z naruszeniem prawa, została uregulowana w treści art. 36 Przepisów wprowadzających ustawę

o samorządzie (Dz. U. z 1990 r., Nr 32, poz. 191). Przepis art. 36 ust. 3 pkt 3 przepisów wprowadzających ustawę o samorządzie stanowi, że Skarb Państwa przejmuje zobowiązania i wierzytelności rad narodowych i terenowych organów administracji państwowej stopnia podstawowego i stopnia wojewódzkiego wynikające z prawomocnych orzeczeń sądowych i decyzji administracyjnych wydanych przed dniem 27 maja 1990 r. oraz zobowiązania i wierzytelności powstałe w związku z wykonaniem tych orzeczeń sądowych i decyzji administracyjnych. Omawiany przepis jest zatem podstawą przejęcia przez Skarb Państwa odpowiedzialności za wydanie przed 27 maja 1990 r. wadliwych decyzji administracyjnych, przy czym odpowiedzialność Skarbu Państwa jest niezależna od daty, w której nastąpiło stwierdzenie wadliwości decyzji. W konsekwencji w sprawie o naprawienie szkody wynikłej z ostatecznej decyzji administracyjnej wydanej przed 27 maja 1990 r., która okazała się wadliwa, także wtedy, gdy stwierdzenie jej nieważności lub stwierdzenie, że została wydana z naruszeniem prawa nastąpiło po 26 maja 1990 r., biernie legitymowany jest Skarb Państwa - Wojewoda . Powodowie są legitymowani czynnie. Do pozwu zostały dołączone postanowienia dotyczące nabycia spadku po J. B. (3), a następnie także po S. B. (2). Z postanowień tych jasno wynika, że powodowie są następcami prawnymi ww. osób. Postanowienia te stanowią dokumenty urzędowe i jako takie korzystają z domniemania prawdziwości i autentyczności a domniemania te nie zostały obalone przez stronę pozwaną. W dniu otwarcia spadku zarówno J. jak i S. B. (2) w skład ich majątku nie wchodziło już żadne gospodarstwo rolne, a zatem nie istniały podstawy do rozstrzygania w postępowaniu spadkowym o dziedziczeniu gospodarstwa rolnego.

Żądając naprawienia szkody wyrządzonej wydaniem ostatecznej decyzji administracyjnej, strona winna legitymować się prejudykatem w postaci decyzji organu nadzorczego stwierdzającego nieważność spornej decyzji. Powodowie przedstawili taką decyzję – była to ostateczna decyzja Wojewody (...) z dnia 16 lutego 2012 r.. Decyzja ta przesądza o bezprawności i winie funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonej mu czynności . Powodowie, będący następcami prawnymi właścicieli przejętej na własność Skarbu Państwa nieruchomości, ponieśli rzeczywistą szkodę, rozumianą jako powstałą wbrew woli poszkodowanych różnicę między obecnym ich stanem majątkowym (tu - stanem majątkowym ich następców prawnych) a tym stanem, jaki zaistniałby, gdyby nie nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę . Powodowie utracili w sposób definitywny możliwość odzyskania nieruchomości. Istnieje związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy wydaniem decyzji a szkoda powodów. Pozwany nie wykazała zgodnie z ciężarem dowodów, że zaistniały przesłanki do przejęcia własności spornego gospodarstwa rolnego z mocy ww. ustawy czego nie uczynił. Szkoda rzeczywista powodów wyraża się w odjęciu ich poprzednikom prawnym mienia co pozostaje w adekwatnym związku przyczynowo-skutkowym z zachowaniem pozwanego polegającym na wydaniu wadliwej decyzji Naczelnika Miasta i Gminy w O. z dnia 18 kwietnia 1978 roku. Należne powodom odszkodowanie w zakresie damnum emergens zostało obliczone w oparciu o dowód z opinii biegłego W. E. (2). Sąd Okręgowy uznał, że miarodajną dla ustalenia wysokości odszkodowania będzie wartość prawa własności utraconej nieruchomości określona według jej stanu na dzień wydania ostatecznej decyzji, która spowodowała szkodę (tj. na dzień 18 kwietnia 1978 roku), a cen aktualnych, a to zgodnie z treścią art. 363 § 2 k.c. Wartość ta wyniosła 179.000zł, co w przeliczeniu na każdego z powodów (każdy z nich dysponował udziałem w 1/9 części w przedmiocie spadku) daje – – kwotę 19.888,89zł. W pozostałym zakresie powództwo nie było zasadne. O odsetkach ustawowych Sąd Okręgowy orzekł zgodnie z żądaniem powodów zasądzając je od dnia doręczenia pozwu stronie pozwanej, tj. od dnia 22 października 2012 r. , stosując art. 481 k.c. w zw. z art. 455 k.c. Skarb Państwa jako dłużnik zobowiązany do zapłaty odszkodowania pieniężnego pozostawał w opóźnieniu co najmniej od dnia 6 września 2012 roku. Jak wynika z dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy, pismem z dnia 2 sierpnia 2012 roku powodowie wezwali stronę pozwaną do zapłaty odszkodowania w kwocie 238.000 zł, a zatem w kwocie po 26.445 zł na rzecz każdego z nich. W aktach znajduje się pismo strony pozwanej z dnia 5 września 2012 roku, w którym odmawia ona wypłaty żądanego przez powodów odszkodowania. Przyjąć zatem należy, że najpóźniej w tej dacie żądanie powodów doszło do wiadomości pozwanego Skarbu Państwa. Z dniem 6 września 2012 roku – Skarb Państwa – Wojewoda (...) popadł w opóźnienie nie płacąc odszkodowania w terminie płatności. Żądanie zawarte w pozwie określało termin późniejszy co skutkowało zasądzeniem odsetek od dnia 22 października 2012 r. Jako podstawę orzeczenia o kosztach Sąd powołał art. 100 k.p.c., który przewiduje zasadę stosunkowego rozliczania kosztów. Wyliczając stosunek w jakim uwzględniono powództwo tj. w 75% Sąd dokonał rozliczenia kosztów pomiędzy stronami przy uwzględnieniu stawki pełnomocników w oparciu o § 6 pkt 7 rozp. Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu . Wynik wyliczenia spowodował zasądzenie

tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwoty 1.800 zł stanowiącej 25% z 7.200 zł.

Apelację od tego wyroku złożyła strona pozwana zaskarżając wyrok w pkt. I i III, zarzucając:

1) naruszenie prawa materialnego a to :

- art. 160 §1 i §2 k.c. w z art. 5 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. nr 162, poz. 1692) w zw. z art. 361 §1 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że istnieje adekwatny związek przyczynowy pomiędzy decyzją Naczelnika Miasta i Gminy w O. z dnia 18 kwietnia 1978 r. a szkodą powodów,

- art. 160 §1 i 2 k.c. w z art. 5 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. nr 162, poz. 1692) w zw. art. 361 §1 i §2 k.c. i art. 363 §1 i §2 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie istnienia przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej w postaci szkody, a także z bardzo daleko idącej ostrożności procesowej - poprzez zasądzenie odszkodowania nie odpowiadającego wysokości szkody, prowadząc do jego zawyżenia. Skarżąca zarzuciła błąd przy ustaleniu odszkodowania za „szkodę rzeczywistą" polegający na uwzględnieniu stanu tej nieruchomości na dzień 31 stycznia 1979 r.. zamiast według stanu z daty 18 kwietnia 1978 r., czyli przez uwzględnienie stanu nieruchomości z okresu późniejszego niż zdarzenie, z którym powodowie wiążą powstanie szkody oraz przez nie uwzględnienie w ustaleniu wielkości szkody w majątku powoda wartości korzyści, którą powodowie (ich poprzednicy prawni) osiągnęli w wyniku zdarzenia wyrządzającego szkodę, tj. pominięciu zwaloryzowanej ceny nabycia nieruchomości przez Skarb Państwa określonej w decyzji Naczelnika i Gminy w O. z dnia 18 kwietnia 1978r.;

- art. 160 § 1 i §2 k.c. w z art. 5 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. nr 162, poz. 1692) w zw. z art. 1059 k.c. (w brzmieniu obowiązującym na dzień śmierci J. B. (1) i S. B. (1)) przez przyjęcie, iż powodowie posiadają legitymację procesową pomimo niewykazania uprawnień do dziedziczenia gospodarstwa rolnego,

- art. 481 §1 i 2 k.c. w zw. z art. 363 §1 1 i §2 k.c. poprzez przyjęcie, że stronie powodowej przysługują odsetki od odszkodowania od daty wcześniejszej niż data wyrokowania;

2) naruszenie przepisów prawa procesowego to :

- art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c.. art. 227 k.p.c. poprzez przyjęcie, iż strona powodowa wykazała przesłanki skutkujące odpowiedzialnością odszkodowawczą pozwanego,

- art. 278 k.p.c. art. 279 k.p.c. i art. 286 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c., art. 217 k.p.c., art. 207 k.p.c., art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. i w zw. z art. art. 361 §1 i §2 k.c. i art. 363 §1 i §2 k.c. poprzez niezasadne oddalenie wniosku pozwanej o dopuszczenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłego rzeczoznawcy i dowodów z dokumentów postanowieniem z dnia 26 listopada 2014r.

- art. 233 k.p.c. poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny materiału dowodowego w tym opinii biegłego W. E. (2) . Zdaniem skarżącego opinia winna uwzględniać faktyczny sposób użytkowania nieruchomości w braku planu zagospodarowania przestrzennego,

- art. 229 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie pomimo przyznania przez powodów, iż nieruchomość była nieruchomością rolną na datę zdarzenia, z którym powodowie wiążą powstanie szkody,

- art. 244 k.p.c. w zw. a an. 231 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie domniemania zapłaty poprzednikom prawnym powodów ceny nabycia nieruchomości określonej w decyzji Naczelnika i Gminy w O. z dnia 18 kwietnia 1978r.

- art. 98 k.p.c. w zw. z §6 pkt 7 w zw. z §2 ust. I rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 M. 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2013 r., poz. 461) i art. 100 k.p.c. , w zw. art. 321 k.p.c. przez zastosowanie niewłaściwe rozliczenie kosztów postępowania.

Strona pozwana wniosła o :

1. zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez oddalenie powództwa w całości oraz orzeczenie w przedmiocie kosztów postępowania, w tym zasądzenie od powodów na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego (art. 11 ust 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa (Dz.U. nr 169, poz. 1417 ze zmi.) wg norm przepisanych oraz na rzecz Skarbu Państwa — Wojewody (...) pozostałych kosztów postępowania, ewentualnie:

2. o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądu Okręgowemu w Krakowie wraz z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach.

Ponadto strona pozwana wniosła o zasądzenie od powodów na rzecz Skarbu Państwa Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według nom, przepisanych (art. 11ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa (Dz.U. nr 169, poz. 1417 ze zm. a także o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy na okoliczność określenia wartości nieruchomości według stanu na dzień 18 kwietnia 1978r. przy zastosowaniu art. 154 u.g.n.

Powodowie wnieśli o oddalenie apelacji i o zasądzenie kosztów.

Rozpoznając apelację Sąd drugiej instancji uznał za własne ustalenia Sądu Okręgowego i zważył co następuje:

Stan faktyczny w zakresie źródła odpowiedzialności strony pozwanej nie budzi wątpliwości. Strona pozwana kwestionuje natomiast istnienie związku przyczynowo skutkowego pomiędzy wydaniem wadliwej decyzji a szkodą powodów a w dalszej kolejności szkodę i sposób wyliczenia tej szkody. Stanowisko apelującej o braku związku pomiędzy wydaniem wadliwej decyzji a utratą nieruchomości mogłoby zostać uwzględnione, gdyby naruszenie prawa przy wydaniu decyzji o przymusowym wykupie ograniczało się jedynie do przepisów rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 26 marca 1968 r w sprawie zasad i trybu przeprowadzania licytacji nieruchomości wchodzących w skład gospodarstw rolnych. (Dz. U. 1968r. Nr 11 poz. 57 ze zm.). Kwestia sposobu licytacji mogłaby mieć wówczas znaczenie jedynie dla wysokości ekwiwalentu za utraconą nieruchomość a nie dla samego jej przejęcia. Ustalenia w tej sprawie nie pozwalają jednak na wnioskowanie, że gdyby postępowanie administracyjne przeprowadzono w sposób prawidłowy to i tak doszłoby do przymusowego nabycia nieruchomości na rzecz Skarbu Państwa. Apelujący nie podniósł bowiem żadnych zarzutów procesowych pozwalających zakwestionować ustalenie, że istotny wpływ na wydanie z rażącym naruszeniem prawa decyzji z dnia 18 kwietnia 1978r. o przymusowym wykupie, miało także rażące naruszenie przepisów § ust. 1 , §2 ust. 2 i ust. 5 oraz §3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 26 marca 1968r. w sprawie zaliczania gospodarstw rolnych do kategorii wskazujących niski poziom produkcji wskutek zaniedbywania i w sprawie ustalania wysokości nakładów niezbędnych do przywrócenia żyzności gruntów (Dz.U. 1968r. Nr 11 poz. 58). Apelacja wręcz przyznaje tę okoliczność (k-257). Jeżeli podstawę przymusowego wykupu stanowił art. 1ustawy z dnia 24 stycznia 1968r o przymusowym wykupie nieruchomości wchodzących w skład gospodarstw rolnych (Dz.U.1968r. Nr 3 poz. 14 ze zm), to jego warunkiem było wykazanie w odpowiednim postępowaniu administracyjnym niskiego poziomu produkcji rolnej wskutek zaniedbania, a w szczególności niekorzystania ze środków wpływających na wzrost produkcji rolniczej. Zgodnie z § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 26 marca 1968 r. w sprawie zaliczania gospodarstwa rolnych do kategorii wykazujących niski poziom produkcji wskutek zaniedbania i w sprawie ustalania wysokości nakładów niezbędnych do przywrócenia żyzności gruntów (Dz. U. Nr 11, poz. 58) za gospodarstwo rolne wykazujące niski poziom produkcji wskutek zaniedbania można było uznać takie gospodarstwo, w którym w ciągu ostatnich trzech lat przed przejęciem nie wszystkie grunty były rolniczo wykorzystane lub plony czterech zbóż i ziemniaków były niższe, co najmniej o 1/3 od przeciętnych plonów osiąganych w danej wsi na

podobnych glebach, a przy tym obsada bydła, trzody chlewnej i owiec wynosiła łącznie na 1 ha użytków rolnych mniej niż 0,4 sztuki przeliczeniowej na 1 hektar. Ta zaś niska produkcyjność nie została prawidłowo ustalona w postępowaniu wszczętym w 1977r i zakończonym decyzją z dnia 18 kwietnia 1978r. (...), skoro stwierdzono naruszenie w postępowaniu §1 ust.1, §2ust.2 i ust. 5 oraz §ust. 1 tego rozporządzenia (k80/2 akt WSIII.7515.3.1.2011.1B) i stwierdzono wyraźnie, że postępowanie dowodowe w przedmiocie oceny stanu gospodarstwa rolnego nie zostało przeprowadzone w sposób prawidłowy, zaś materiał dowodowy nie został zebrany w sposób wyczerpujący. Wbrew więc stanowisku apelującej w niniejszym postępowaniu nie wykazano by nieruchomość zostałaby przejęta, gdyby błędów formalnych nie popełniono. Domniemania wypływające z przesłanek wydania decyzji z dnia 18 kwietnia 1978r Nr (...) i poprzedzającej jej decyzji o wszczęciu postępowania z dnia 18 kwietnia 1978r. (...) (odpowiednio k-12 i 11) zostały obalone decyzją nadzorczą, stwierdzającą wadliwość dokonanych tamże ustaleń co do niskiej produkcyjności, a w żadnym innym prawidłowo prowadzonym postępowaniu administracyjnym nie zostały ustalone przesłanki przymusowego wykupu działek (...) w B.. Ponadto uzasadnieniem decyzji z dnia 18 kwietnia 1978r. było przeznaczenie nieruchomości na potrzeby jednostek gospodarki uspołecznionej. Natomiast uzasadnieniu decyzji z dnia 16 lutego 2012r. stwierdzającej naruszenie prawa, uznano jednak brak realizacji tej przesłanki. Szkodą pozostającą w związku przyczynowo skutkowym z wadliwą decyzją jest więc utrata nieruchomości przez S. i J. B. (1) według stanu z chwili przejęcia. Stwierdzenie rażącego naruszenia prawa przy wydaniu decyzji o przymusowym przejęciu nie pozwala bowiem na przyjęcie, że przymusowy wykup byłby nieunikniony. Nie zostało też wykazane by poprzednicy prawni powodów mieli wolę wyzbycia się nieruchomości. Nie zostały wykazane obciążenia nieruchomości w chwili przejęcia przez Skarb Państwa, w szczególności takich nie stwierdza postanowienie określające wartość gruntów (k-14 akt SKO. GN/4160/344/2010). Skoro nie można stwierdzić, że gospodarstwo rolne wykazywało niski poziom produkcji wskutek zaniedbania, to nie można przyjąć , że nieruchomość podlegałaby przymusowemu przejęciu, gdyby postępowanie było prawidłowo prowadzone. Należy więc uznać , że działki (...) o pow. 2,5530 ha pozostałyby w majątku małżonków B., gdyby wadliwa decyzja nie została wydana a w konsekwencji stanowiłyby przedmiot spadku powodów. Wbrew zarzutom apelacji brak postanowienia o szczególnym sposobie dziedziczenia gospodarstw rolnych nie warunkował legitymacji czynnej powodów, skoro dysponowali oni orzeczeniem wykazującym następstwo prawne po J. i S. B. (1). Niemożliwość restytucji naturalnej wynikająca ze sprzedaży nieruchomości osobom trzecim w 1982r. (a więc przed otwarciem spadku) spowodowała, że obowiązek naprawienia szkody od tej daty ma charakter pieniężny, co powoduje, że przedmiotem nabytych przez powodów praw majątkowych w wyniku spadkobrania nie była nieruchomość rolna lecz prawo do odszkodowania , którego możliwość dochodzenia uzależniona była od stwierdzenia w odpowiednim postępowaniu niezgodności z prawem aktu przejęcia. Tylko więc na marginesie można zauważyć, że to pozwany winien wykazywać ewentualne odrębności dziedziczenia w zakresie gospodarstwa co i tak, nawet przy uwzględnieniu stanowiska pozwanej, nie pozwalało na modyfikację wynikających z orzeczeń o stwierdzeniu spadków udziałów powodów w spadkobraniu. Zasadnie też Sąd Okręgowy przyjął, że do roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej ostateczną decyzją administracyjną wydaną przed 1 września 2004 r., której nieważność lub wydanie z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a. stwierdzono po tym dniu, ma zastosowanie art. 160 § 1, 2, 3 i 6 k.p.a. Legitymacja bierna Skarbu Państwa nie była kwestionowana. Reprezentacja Wojewody wynika z art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 21.01.2000r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem administracji publicznej (Dz.U.2000r. Nr 12, poz. 136 ze zm.). Możliwość żądania naprawienia szkody na podstawie art. 160 k.p.a. otwarła się z chwilą wydania ostatecznej decyzji nadzorczej, jednak źródłem odpowiedzialności jest w tym przypadku decyzji wadliwa z dnia 18 kwietnia 1978r. (por. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 2014 r. I CSK 474/13 LEX nr 1532933). Nie ma tu zastosowania wprost art. 154 u.g.n. powoływany w apelacji bo przedmiotem sprawy nie jest ustalenie wartości nieruchomości lecz wysokości szkody, która odpowiada aktualnej wartości nieruchomości według stanu z chwili przejęcia i cen z chwili obecnej. Bezpośredniemu zastosowaniu art. 154 u.g.n. sprzeciwia się też okoliczność, że dla nieruchomości przejętej aktualnie jest uchwalony plan zagospodarowania przestrzennego a dodatkowo art. 154 ust. 2 w braku planu pozwala ustalać przeznaczenie nieruchomości na podstawie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Przy odszkodowaniu natomiast uwzględnia się wartość nieruchomości według jej stanu z dnia wydania decyzji szkodzącej i cen z chwili wyrokowania, a zatem dla prawidłowego wyliczenia odszkodowania ma znaczenie przede wszystkim przeznaczenie nieruchomości w chwili zapadnięcia decyzji szkodzącej (zob. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2014 r. I CSK 695/13 LEX nr 15450270). Dla wartości szkody w tym przypadku ma znaczenie nie tylko sposób faktycznego użytkowania lecz także

możliwość potencjalnego jej wykorzystania bo to wpływa na ceny rynkowe. Nie jest więc decydujące dla tej szkody okoliczność, że część terenu według twierdzeń strony pozwanej w ogóle nie była wykorzystana (była odłogowana). Przy koncepcji prezentowanej przez stronę pozwaną część nieruchomości winna być oszacowana jako nieużytek mimo, że realnie w obrocie nieruchomość mogła uzyskać cenę wyższą z uwagi na częściową możliwość zabudowy. Przy określeniu przeznaczenia nieruchomości w dacie przymusowego wykupu Sąd Okręgowy niewątpliwie uwzględniał miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego zespołu jednostek osadniczych gminy O. zatwierdzony uchwałą nr(...) (...) O. z dnia 31 stycznia 1979r.prolongowany uchwałą nr (...) (...) z dnia 28 maja 1979r. (Dz.Woj. Kat. Nr (...)). Wbrew jednak zarzutom apelującego Sąd pierwszej instancji nie ustalał odszkodowania według stanu na styczeń 1979r, lecz w drodze domniemania faktycznego przyjął, że nie ma żadnych podstaw do uznania, że przeznaczenie działek (...) byłoby w 1978r. inne niż wskazane w planie powstałym w 1979r. Takie stanowisko podziela Sąd drugiej instancji. Stosowanie do art. 13 ust. 1 i art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 31 stycznia 1961 r. o planowaniu przestrzennym (Dz. U. z 1975 r. Nr 11, poz. 67 z późn. zm.) - obowiązującej w chwili przejęcia - zadaniem planowania przestrzennego było ustalenie przeznaczenia i zasad zagospodarowania, nie zaś usankcjonowania dotychczasowego sposobu wykorzystania gruntów (por. Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Katowicach z dnia 13 czerwca 1985 r. SA/Ka 172/85). Okoliczność więc, że w chwili przejęcia działki (...) były wyłącznie użytkowane rolniczo nie oznacza, że wówczas część jej powierzchni nie mogła być wykorzystana na cele budowlane . Biegły ocenił tę cześć na 8% (k-182 i k-113). Wskazał, że działki te stanowiły w 1978r. grunty wykorzystywane częściowo na cele rolne a częściowo leżące odłogiem co jednak nie wykluczało zabudowy w części wschodniej, mało przydatnej dla rolnictwa , stycznej do zabudowy zagrodowej (k-181). Stąd też uznano, że przeznaczenie gruntów w 1978r. jest bardzo podobne do obecnego przeznaczenia w planie zagospodarowania przestrzennego. Poza powołaniem art. 154 u.g.n. strona pozwana nie podnosiła zarzutów do opinii uzupełniającej (k-225). Nie ma więc podstaw do kwestionowania przyjętego przez biegłego zakresu możliwej zabudowy. Za prawidłowością stanowiska Sądu pierwszej instancji przemawia okoliczność, że plan został uchwalony w następnym roku po wydaniu decyzji przez Naczelnika Miasta i Gminy w O.. Przepis art. 10 ustawy z dnia 31 stycznia 1961r. o planowaniu przestrzennym przewidywał, że plany zagospodarowania przestrzennego tworzone były w oparciu o plany regionalne. (...) przygotowujące plan uchwalony w 1979r. stanowiły pochodną planu regionalnego. Tworzenie planu to proces długotrwały (por. Wyrok NSA z dnia 6 maja 1998 r. IV SA 1430/96 LEX nr 45735) i materiały przygotowujące plan uchwalony w 1979r musiały istnieć wcześniej. Zgodnie zaś z obowiązującym w dacie wydania wadliwej decyzji art. 21 ustawy z dnia 24 października 1974 r. Prawo budowlane (Dz.U. 1974r. Nr 38 poz. 229 ze zm. Dz.U. 1975r. Nr 17 poz. 94) podstawą do ustalenia miejsca i warunków realizacji inwestycji budowlanej był miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego lub wyznaczenie terenów budowlanych na podstawie przepisów o terenach budowlanych w miastach i na wsi. Na obszarach, dla których nie było miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub nie wyznaczono terenów budowlanych miejsca i warunków realizacji inwestycji budowlanej dokonywał właściwy terenowy organ administracji państwowej na podstawie posiadanych materiałów do planu, uzupełnionych niezbędnymi danymi, po dokonaniu uzgodnień z zainteresowanymi organami oraz wykonaniu czynności wymaganych przepisami szczególnymi. Trudno więc przyjąć by przy istniejącej wówczas linii zabudowy nie była możliwa w 1978r. lokalizacja budynków na części wschodniej obu działek nieprzydatnej dla rolnictwa a taka możliwość zabudowy ma niewątpliwie wpływ na wartość gruntów (por. Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 9 lipca 1985 r. II SA 807/85 ONSA 1985/2/13). Przyjęcie więc przez Sąd pierwszej instancji, że przeznaczenie gruntów w 1978r. było takie same jak w 1979r. a więc, że działki powinny zostać oszacowane tak jakby częściowo leżały w terenie zabudowy zagrodowej nie naruszało ani przepisów o postępowaniu dowodowym ani też powołanych w apelacji przepisów prawa materialnego. Ta możliwość zabudowania częściowego gruntów przejętych od poprzedników prawnych powodów jest elementem stanu nieruchomości z chwili przejęcia.

Brak jest też podstaw do uwzględnienia zarzutu o konieczności zwaloryzowania i odliczenia ceny (odszkodowania) ustalonej w związku z przymusowym wykupem nieruchomości. Prawidłowo Sąd Okręgowy przyjął , że nie ma domniemania wypłaty. W szczególności nie tworzył takiego domniemania przepis §3 rozporządzenia z dnia 1 marca 1968 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o przymusowym wykupie nieruchomości wchodzących w skład gospodarstw rolnych (Dz.U.1968r. Nr 8 poz.45 ze zm.) czy też § 8 i 10 cyt. wyżej rozporządzenia z dnia 26 marca 1968 w sprawie zasad i trybu przeprowadzania licytacji. Nie przedłożono potwierdzenia pobrania kwoty. Doświadczenie życiowe wskazuje, że w sytuacji przymusowego przejęcia nieruchomości na rzecz Skarbu Państwa

właściciele kwestionujący podstawy przejęcia powstrzymywali się wręcz od pobrania kwot przyznawanych w zamian za grunt, uznając że pobranie kwoty byłoby pośrednim potwierdzeniem zasadności przejęcia. Okoliczność pobrania ceny nabycia w kwocie 42726,30zł była zaprzeczona przez powodów. Pozwana winna więc wykazać , że J. B. (1) lub S. B. (1) ewentualnie ich spadkobiercy pobrali kwotę lub też , że doszło do złożenia tego świadczenia do depozytu. Brak wykazania tych okoliczności nie pozwala na zaliczenie na poczet odszkodowania ceny wywoławczej tj ceny nabycia, według zasady compensatio lucri cum damno, albowiem nie ma podstaw do przyjęcia faktycznego uzyskania przez małżonków B. lub powodów wskazanej korzyści mającej stanowić ekwiwalent za nieruchomość wynikającą z wydania decyzji z dnia 18 kwietnia 1978r.

Prawidłowo też zasądzono odsetki od kwoty odszkodowania. Jakkolwiek w orzecznictwie przyjmuje się, że w sytuacji ustalania szkody według wartości na chwilę orzekania, odsetki za opóźnienie należą się od daty orzeczenia (a nawet uprawomocnienia się orzeczenia), to jednak trzeba zauważyć, że to stanowisko opiera się na założeniu, że wierzyciel nie ponosi negatywnych skutków spadku wartości pieniądza w okresie od wymagalności zobowiązania do orzekania. Stanowisko to opiera się bowiem na założeniu , że pomiędzy datą wymagalności świadczenia a datą ustalenia jego rozmiaru, dochodzi do wzrostu wartości , co kompensuje rolę odsetek i może prowadzić do wzbogacenia wierzyciela. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2014 r.III CSK 152/13, OSNC 1998/9/133). Nie ma jednak podstaw do premiowania dłużnika jeżeli pomiędzy wymagalnością obowiązku świadczenia a datą wyrokowania nie doszło do istotnego wzrostu wartości nieruchomości stanowiącej podstawę ustalenia wysokości odszkodowania. Korzyść w tym przypadku odnosi tylko dłużnik, który nie płaci odszkodowania po wezwaniu do spełnienia świadczenia i pozostaje w opóźnieniu. Regułą jest, że zobowiązania powstające z czynów niedozwolonych są zobowiązaniami bezterminowymi i stają się wymagalne po wezwaniu sprawcy przez poszkodowanego do wykonania obowiązku art. 455k.c.). Od tej zatem chwili - co do zasady - biegnie termin do odsetek za opóźnienie (art. 481 § 1 k.c.) i wyjątki od tej zasady nie mogą być interpretowane rozszerzająco. Skoro więc w tym przypadku określenie wartości odszkodowania na chwilę orzekania nie uwzględnia negatywnych skutków upływu czasu od wezwania do zapłaty do dnia wyrokowania, to odsetki należą się od daty wymagalności.

Nie doszło też do naruszenia art. 100k.p.c. skoro Sąd pierwszej instancji stosunkowo rozdzielał koszty. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że uwzględniano prawidłową stawkę rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz.U. 2013r. poz. 461) tj. 7200zł. Należy tu uwzględnić, że zwrot kosztów zastępstwa Radcy Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa jest wynikiem całościowego rozliczenia kosztów Skarbu Państwa, w ramach których bierze się pod uwagę tylko jedno wynagrodzenie pełnomocnika reprezentującego stronę pozwaną. Skarżący nie podniósł zarzutów co do wadliwości wyliczenia matematycznego stosunku 75%-25% w jakim uwzględniono roszczenie czy też do wyniku wyliczenia. Apelacja jest więc bezzasadna. O jej oddaleniu Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98§1 i3 k.p.c. w zw. z art. 391§1 k.p.c. przy zastosowaniu §2 ust. 1 i 2 oraz § 6 pkt 7 oraz § 13 ust.1 pkt2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz.U. 2013r. poz. 461), przy uwzględnieniu współuczestnictwa materialnego powodów oraz podzielności świadczenia należnego im z tytułu zwrotu kosztów wynagrodzenia ich pełnomocnika.